

Vapaaehtoistoissa oppii suomea

Yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus karttuvat kotoutumiskursseilla. Vapaaehtoistyö antaa vasta vähän aikaa maassa olleille rohkeutta edetä omalla urapolulla.

Aycha Cheiko muutti Syyriasta Suomeen vajaa kolme vuotta sitten. Alkuvuoden hän kävi yhtenä päivänä viikossa auttamassa vanhusten palvelutalo Mereossa. Koronaviruksen takia vapaaehtoistyö on nyt tosin tauolla.

– Tarjoilin ruokaa, puhuin vanhusten kanssa ja kuuntelin heitä, Cheiko kertoo vapaaehtoistyöstä.

Suomen kieli on Cheikosta vaikeaa, mutta harjoittelemalla oppii ja samalla itsevarmuus kasvaa. Tähän haastatteluun hän vastaa kysymyksiin suomeksi. Välillä sanoja pitää vähän hakea, mutta miettimällä ne löytyvät.

Marokosta kaksi vuotta sitten Suomeen muuttanut **Mounia Founounou** on samaa mieltä. Hän työskenteli vapaaehtoisena maahanmuuttajayhdistyksessä.

– Keitin kahvia ja teetä ja järjestin paikkoja.

Yhdistys järjestää toimintaa kotona lasten kanssa oleville maahanmuuttajaäideille. Founounou huolehti myös lapsista sillä aikaa, kun äidit osallistuivat ohjattuun toimintaan.

Myös kaksi vuotta sitten Somaliasta Suomeen muuttanut **Muumina Al Subeer** kävi vapaaehtoistyössä maahanmuuttajayhdistyksessä yhtenä päivänä viikossa. Hän aloitti yhdistyksessä syksyllä 2019. Kun ensimmäinen pesti siellä päättyi, halusi hän kuitenkin sinne heti takaisin.

– Viihdyn siellä ja samalla opin suomea ja kulttuuria. Jos olisin vain kotona, en oppisi mitään.

Muumina Al Subeer toivoo, että joku päivä hän vielä pääsisi oikeisiin töihin.

Naisille vapaaehtoistyö on osa heidän kotoutumissuunnitelmaansa. Suomeen muuttavien maahanmuuttajien elämäntilanne, osaamis- ja koulutustaso sekä perhetilanne vaihtelevat paljon. Yksi kotoutuu nopeasti, toinen tarvitsee enemmän tukea siihen, että oppii sellaiset tiedot ja taidot, joilla pärjää uudessa yhteiskunnassa.

Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi maahanmuuton alkuvaiheessa ohjaamalla hänet koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen. Kotoutumissuunnitelman tekee joko TE-toimisto tai oma kotikunta.

AKTIIVISESTI MUKAAN YHTEISKUNTAAN

Kotoutumiskoulutuksia on monenlaisia, koska tulijoiden lähtötasot ja tarpeet vaihtelevat. Vuoden 2018 alussa luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten kotoutumiskoulutus siirtyi sivistysjärjestöjen tehtäväksi. Työväen Sivistysliitto TSL, Vihreä Sivistys- ja Opintokeskus Visio sekä Helsingin aikuisopisto HEO järjestävät kotoutumiskoulutusta, joka pitää sisällään sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta että toiminnallista ohjausta.

HEO vastaa luku- ja kirjoitustaidon opetuksesta, TSL ja Visio toiminnallisesta puolesta.

Toiminnallisen opetuksen tavoitteena on osallistujien aktiivisen kansalaisuuden sekä yhteiskunnallisen ja kulttuurisen osallisuuden vahvistaminen.

Tällä hetkellä ryhmät ovat tauolla koronaviruksen takia. Maaliskuun puoliväliin asti ryhmiä oli kolme ja jokaisessa niistä oli 16-20 opiskelijaa. Ryhmät opiskelivat luku- ja kirjoitustaitoa neljänä päivänä viikossa ja yhtenä päivänä yhteiskuntataitoja ja kulttuurintuntemusta.

– Vierailimme vanhusten päiväkeskuksissa ja eri maahanmuuttajayhdistyksissä. Lisäksi tutustuimme suomalaiseen luontoon, koska moni pelkää liikkua luonnossa ja saattaa esimerkiksi pelätä, että karhu tulee pensaan takaa, vaikka väkeä lappaa polulla koirineen edes takaisin, TSL-Vision kotokoulutusohjaaja **Heidi Alander** kertoo.

Lisäksi ryhmäläiset tutustuivat erilaisiin liikuntapaikkoihin ja kävivät museoissa ja kirpputoreilla sekä kierrätyskeskuksessa.

– Kun kotoutumisaika ja sen myötä oikeus osallistua kursseille päättyy, kurssilaisten pitää hoitaa tällaiset asiat itse. Siksi yritämme tutustuttaa heidät mahdollisimman moniin paikkoihin,

jotta myöhemmin he itse osaisivat hakeutua niihin.

VAPAAEHTOISTÖSTÄ UUSIA KOKEMUKSIA

Vapaaehtoistyö on yksi osa yhteiskuntataitojen oppimista, Heidi Alander kertoo.

– Meidän kurssilaisistamme aika harva on käynyt koulua omassa maassa. Joillakin saattaa olla työkokemusta, jos tulee maaseudulta tai on työskennellyt torimyyjänä.

Monelle vapaaehtoistyö on kuitenkin ensimmäinen kokemus työelämästä.

– Meiltä on ollut vapaaehtoisia vanhuspalvelupuolella, kirpputoreilla sekä maahanmuuttajajärjestöissä. Lisäksi meiltä on ollut ihmisiä hävikkiruokaravintolassa.

Vapaaehtoistöissä kurssilaiset oppivat suomea ja yhteiskunnan sääntöjä ja samalla he tutustuvat suomalaiseen työkuulttuuriin.

– Pyrimme siihen, että kokemus olisi heille niin positiivinen kuin mahdollista, koska se kasvattaa heidän itsetuntoaan ja rohkeutta hakeutua eteenpäin omalla urapolulla.

Tavoite ei kuitenkaan ole, että pelkästään tulijat oppisivat uutta.

– Kaksisuuntainen kotoutuminen tarkoittaa, että paikalliset tottuvat tulijoihin, ottavat heidät vastaan ja hyväksyvät. Esimerkiksi paikallisille vanhuksille vapaaehtoistyö on merkki, että tulijat haluavat kuulua tähän yhteiskuntaan ja olla aktiivisia kansalaisia.

VERTAISILTA TUKEA

Kerran kuussa ryhmäläisillä on ollut vertaispäivä ja työssä olevat maahanmuuttajat kertoneet omista työllistymisen poluistaan sekä työelämäkäytännöistä. **Dorcine Mukarugiru-Ishimwe** muutti Suomeen teini-ikäisenä Kongon kautta Ruandasta.

– Jos työpäivä alkaa kello seitsemän, silloin minun pitää olla työnantajan käytettävissä kello seitsemän. Työvaatteet on vaihdettava päälle ennen sitä, Mukarugiru-Ishimwe kertoo työstään sairaanhoitajana. Kuuntelijat nyökyttelevät vakavina.

Mukarugiru-Ishimwe muistuttaa myös, että työaikana ei saa räplätä puhelinta.

– Jos odotan tärkeää puhelua, sanon siitä esimiehelle etukäteen, jotta hän tietää siitä.

Seuraavaksi puheenvuoron saa viime joulukuussa lähihoitajaksi valmistunut nainen. Heti valmistuttuaan hän sai vakituisen työpaikan vanhuspalvelupuolelta.

– Koulu kesti kaksi ja puoli vuotta. Ensimmäiset kuusi kuukautta oli suomen kieltä, hän kertoo opinnoista. Suomeen tuore lähihoitaja muutti reilu neljä vuotta sitten.

– Voiko olla totta. Vain vähän yli neljä vuotta, yksi kurssilaisista ihmettelee.

Vertaisten esimerkit vahvistavat vähemmän aikaa maassa olleiden uskoa siihen, että työllistyminen on mahdollista. Se vaatii työtä ja tahtoa, mutta mahdotonta se ei ole.

Natasha Petrell